

Waarom

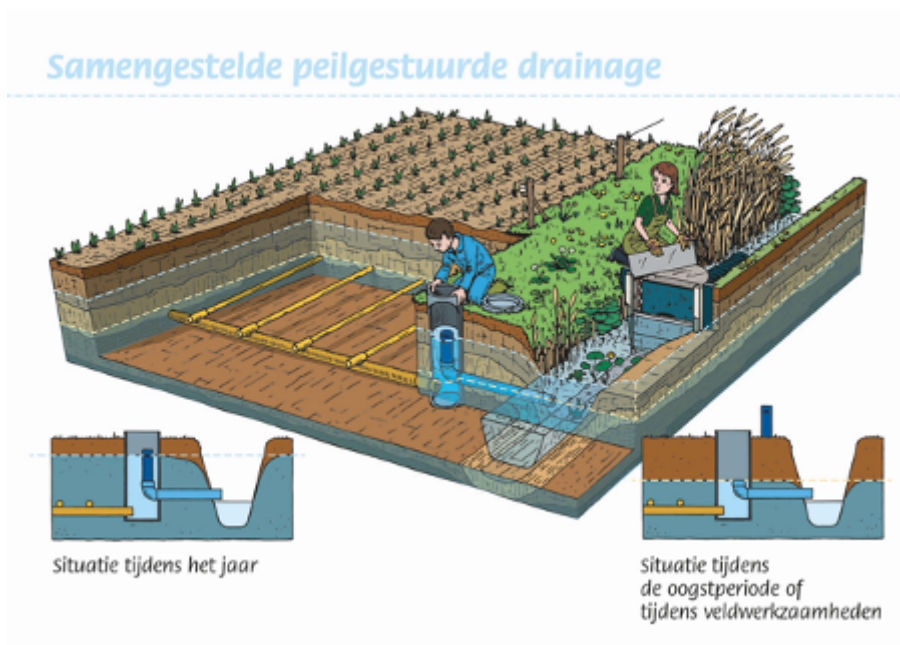
Met klassieke drainage vloeit het water continu van het perceel. Tijdens het droge seizoen is dit ongewenst omdat het water best ter beschikking van de gewassen op het perceel blijft. Peilgestuurde drainage kan hier een oplossing voor bieden. Doordat je met dit systeem zelf het waterpeil in de grond kunt regelen hou je kostbaar water vast wanneer dat nodig is.

Je kan je akker nog steeds draineren tijdens de zaai- en oogstwerkzaamheden.

Wat

Bij peilgestuurde drainage loopt net als bij klassieke drainage het water wel weg via de afvoerbuizen, maar het vloeit niet rechtstreeks in naburige grachten of waterlopen. De afvoerbuizen zijn namelijk aangesloten op een verzamelbuis aan de rand van het perceel. Deze verzamelbuis is op zijn beurt dan aangesloten op een regelput, ofwel verzamelput. In deze regelput bepaal je dan eenvoudig het waterpeil via een regelbuis (doorgaans een gewone pvc-buis) met een doorlaatopening op de gewenste peilhoogte.

Visualisatie (© Boerennatuur Vlaanderen)

Hoe

Aanleg

Het is redelijk eenvoudig om een klassieke drainage om te vormen naar een peilgestuurd systeem. Mogelijk hoef je enkel nog een regelput te installeren en een verzamelbuis (waar dan alle drainagebuizen op uitkomen). Wel is het belangrijk na te gaan dat de aanwezige drains nog naar behoren functioneren.

Wanneer een nieuw systeem wordt aangelegd, zullen de drains op het veld dichter bij elkaar gelegd worden (maximaal 8 meter) dan bij een klassieke drainage. Hoe dichter de drains bij elkaar liggen, hoe vlakker de grondwaterspiegel in het perceel.

Locatie

- **Helling**

Hoe vlakker het perceel, hoe beter de peilgestuurde drainage zal werken. Bij hellende percelen kan er een aanvaardbare hellingsgraad bereikt worden door het drainage systeem over meerdere regelputten per perceel te laten toekomen en beheren. Op die manier kan je hoger en lager gelegen stukken op je perceel apart beheren. Bekijk dit steeds met de draineur.

- **Bodem**

De doorlaatbaarheid van de bodem speelt een belangrijke rol, het beïnvloedt de responstijd van het perceel. Het peilgestuurde drainage systeem werkt best op goed drainerende zandbodems. Bij zwaardere bodems (klei gehaltes die hoger liggen dan 20-30%) is de doorlaatbaarheid van de bodem niet per se slecht, maar vaak wel ruimtelijk variabel, zelfs binnen eenzelfde perceel.

- **Grondwaterdruk**

Er moet voldoende grondwaterdruk zijn, het grondwater mag niet te laag zijn.

Inkleding

Deze techniek heeft een verwaarloosbare landschappelijk effect aangezien dat alles ondergronds plaats vindt. Enkel een de regelput langs de gracht is zichtbaar.

Beheer

Het beheer van een peilgestuurd drainagesysteem is zeer eenvoudig. Enkele dagen/weken voor je het veld op moet met een machine voor werkzaamheden, haal je de regelbuis uit de regelput. Hierdoor zakt het waterpeil weer tot het op klassieke niveau en is de akker voldoende gedraineerd om er met machines op te kunnen. Eens de werkzaamheden gedaan zijn, kan je de regelbuis terug plaatsen zodat het hemelwater terug in de bodem blijft en zo beschikbaar is voor de groeiende gewassen. Hoe korter de periode waarin de regelbuis uit de

regelput verwijderd wordt, hoe beter de resultaten zullen zijn. De hoogte van de regelbuis bepaalt de hoogte dat je dreineert. Indien de regelbuis bijvoorbeeld tot 40cm onder het maaiveld komt, ga je pas vanaf dat niveau draineren in plaats van bijvoorbeeld 80cm voor een klassiek drainage systeem (hoogte waar de drains zich bevinden).

De snelheid waarmee het systeem reageert hangt af van de ondergrond. Een zandgrond zal veel reactiever zijn dan zwaardere gronden.

Peilgestuurde drainage is ook relevant in sommige regio's om de ijzerneerslag te minimaliseren, en dus een beter onderhoud van je drains te garanderen. Dit doe je door er ook voor te zorgen dat je drains onder water staan (ook al dreineer je maar 10cm boven je drains).

Kostprijs

Richtprijs

De prijs voor omvorming van klassieke drainage naar een peilgestuurd systeem bedraagt ongeveer 1000 euro/ha. Om drainage in zijn geheel opnieuw aan te leggen ligt de prijs doorgaans tussen de 2000 en 2300 euro/ha. Uiteraard variëren deze prijzen naargelang de omstandigheden op het perceel.

Subsidie

Via de VLIF niet-productieve investeringssteun (NPI) kan de omvorming van klassieke naar peilgestuurde drainage voor 75% gesubsidieerd worden, ook wanneer de oude drainagebuizen moeten vervangen worden bij de omvorming naar een peilgestuurd systeem. Wanneer nog geen drainagebuizen aanwezig zijn op de akker, kan de installatie van peilgestuurde drainage echter niet vergoed worden via VLIF NPI-steun. Subsidies worden verleend tot een kostprijs van 2000 euro/ha (wat dus neerkomt op een maximale vergoeding van 1500 euro/ha (75%)). (exclusief BTW)

Winst

Economisch

Peilgestuurde drainage kan bij droogte het watertekort met enkele weken uitstellen, wat voor de meeste gewassen toch een significant verschil kan zijn. Bovendien zorgt het ervoor dat je minder moet gaan beregenen tijdens het droge seizoen, wat ook een kost kan besparen. De meeropbrengst door peilgestuurde drainage

hangt uiteraard af van perceel, van gewas en van het neerslagpatroon (natte vs. droge jaren):

- zo'n 100 euro bij maïs
- zo'n 150 euro bij gras
- zo'n 400 euro bij waterintensieve teelten (bv. aardappelen en uien)

Mits een goed beheer en de juiste terreincondities, is het een investering die zichzelf terugverdient door de meeropbrengst van de gewassen.

Daarnaast is ook een uitbreiding van het type teelten mogelijk, doordat bv. ook meer droogtegevoelige gewassen nu geteeld kunnen worden. Anders bekeken is het ook mogelijk dat huidige teelten kunnen aangehouden worden, ondanks de toenemende droogte door klimaatverandering.

Ecosysteemdiensten

Het belangrijkste voordeel is uiteraard de waterconservering: water wordt vastgehouden in percelen. Cijfers uit Nederland tonen al dat in peilgestuurde systemen zo'n 30% minder water wegstroomt uit de drains (uiteraard afhankelijk van de omstandigheden van het perceel).

Niet alleen bij droogte is het een bijzonder handig systeem, maar ook bij wateroverlast. Water stroomt namelijk minder snel af naar grachten/waterlopen, waardoor piekdebieten worden gereduceerd. Dat kan ook voor minder wateroverlast stroomafwaarts zorgen.

Verder heeft het ook een effect op bodem nutriënten (vooral stikstof en fosfor). Door meer opwaartse waterstroom, zal ook stikstof hoger in de bodem komen waardoor planten dit meer kunnen opnemen. Bovendien zal een groter deel van de bodem verzadigd zijn, zodat meer stikstof omgezet kan worden (denitrificatie) en er daardoor minder uitspoeling is het najaar.

Waar op letten

Wetgeving

Wanneer een klassieke drainage wordt omgevormd naar een peilgestuurd systeem via VLIF NPI-steun, is hiervoor geen omgevingsvergunning nodig. Er is echter wel een technisch verantwoordingsadvies nodig.

Meerwaarde afhankelijk van : type ondergrond, afstand & helling drains, afwatering langs grachten, fluctuatie grondwater in referentie jaren,...

Interessant om te combineren met een stuw (-> Aanvragen bij DIW/polder/.. afh. van categorie waterloop)

Aandachtspunt: plaats een paaltje! Zo vermijd je beschadiging door machines die erover rijden.

Nuttige links

- [Webinar Peilgestuurde drainage en subirrigatie](#)
- [Animatie Peilgestuurde Drainage](#)

Met de steun van

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Water-Land-Schap
Mechelse
groenteregio

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

**Provincie
Antwerpen**

**AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ**

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

Deze fiche is opgesteld in het kader van het PDPO-project 'KLIMACO – Klimaatcoalities in de Mechelse Groenteregio' (2021-2023). Het project is uitgevoerd door POM Antwerpen, Provincie Antwerpen, Proefstation voor de Groenteteelt, Regionaal Landschap Rivierenland, Boerennatuur Vlaanderen en Pidpa, met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland, en de gemeenten Rumst, Kontich, Sint-Katelijne-Waver, Duffel, Lier en Putte.

The ACLIMA-project has received funding from the LIFE Programme of the European Union under contract number LIFE 20 CCA/BE/001720.

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

This document is subject to the terms and conditions. Full terms and conditions can be found at the bottom of the Life ACLIMA website (<https://lifeaclima.eu>)

Voorbeelden

Ontdek enkele voorbeelden van deze maatregel op <https://www.lifeaclima.eu>

Deze fiche is de versie van 25/10/2026